MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH ZAMMIT MC KEON

Seduta ta' l-10 ta' April, 2014

Citazzjoni Numru. 1085/2009

John Zarb [Karta ta` l-identita` Nru. 620744(M)] bhala mandatarju specjali ta` l-assenti Alfredo Leardini [Passaport tar-Repubblika ta` San Marino Numru 069228/Codice Fiscale : LRD LRD 47R06 H294P

kontra

Vittoriosa Gaming Ltd. (C27613)

Il-Qorti :

I. <u>Preliminari</u>

Rat ir-rikors guramentat prezentat fis-6 ta` Novembru 2009 li jaqra hekk–

1. Illi l-mandant Alfredo Leardini huwa cittadin tar-Repubbklika ta` San Marino u jirrisjedi gewwa n-numru sitta u hamsin (56), Via Ponte Mellini, Serravalle, Repubbklika ta` San Marino ;

2. Illi nhar l-ewwel (1) ta` Dicembru tas-sena elfejn u sitta (2006) l-istess mandant, flimkien ma` certu Giuseppe De Simone waslu Malta fuq titjira minn Milan, l-Italja ;

3. Illi l-ghan tal-visita` taghhom kienet li jilghabu gewwa l-Casino di Venezia, gestit mis-socjeta` konvenuta, gewwa x-Xatt tal-Birgu ;

4. Illi ghall-habta ta` l-erbgha ta` wara nofsinhar (16.00 HRS) tat-tnejn (2) ta` Dicembru tas-sena elfejn u sitta (2006) l-mandant, Alfredo Leardini u Giuseppe De Simone telqu minn gewwa l-lukanda taghhom u marru gewwa l-Casino di Venezia, gewwa x-Xatt tal-Birgu fejn huma bdew jilghabu ;

5. Illi madwar is-saghtejn ta` filghodu (02.00 HRS) ta` l-ghada u cioe` l-Hadd, it-tlieta (3) ta` Dicembru 2006 huma waqfu mil-loghob u marru fuq il-

kaxxiera sabiex jinkassaw ir-rebh taghhom billi jiskambjaw numru ta` fiches li kienu rebhu dakinhar ;

6. Illi l-kaxxiera nfurmathom li hija ma kellhiex bizzejjed flus kontanti sabiex tissodisfa l-krediti taghhom u ghalhekk il-bilanci relattivi kienu ser jithallsu lilhom permezz ta` cekkijiet ;

7. Illi wara li s-Sinjuri De Simone u Leardini ilmentaw dwar dan il-fatt, nizel ikellimhom is-Sur Ferdinando Orlandi li kien inkarigat mill-gestjoni tal-Casino f`dik il-lejla. Dan wara li l-ewwel talabhom jaghtuh id-dettalji bankjari taghhom sabiex is-socjeta` konvenuta tkun tista` thallas il-bilanci dovuti minnha permezz ta` bank transfer, l-istess Orlandi ikkonsenjalhom numru ta` cekkijiet mahruga lil Giuseppe De Simone u Alfredo Leardini fuq kont tas-socjeta` konvenuta ;

8. Illi b` kollox il-bilanc dovut lil Alfredo Leardini kien dak ta` hamsa u erbghin elf Ewro (45,000 Euros) ;

9. Illi l-kaxxiera tat lil mandant Alfredo Leardini, s-somma ta` hamest elef Ewro (5,000 Euros) fi flus kontanti ;

10. Illi l-imsemmi Ferdinando Orlandi ikkonsenja cekk lil Alfredo Leardini fl-ammont ta` 40,000 Ewro (Dok AL1), bid-data tat-tnejn (2) ta` Dicembru tas-sena elfejn u sitta (2006) mahruga fuq kont intestat lis-socjeta` konvenuta mal-Bank of Valletta p.l.c., branch ta` St. Philip Square, Zebbug ;

11. Illi meta dan ic-cekk gie pprezentati lil bank gewwa r-Repubbblika ta` San Marino u cioe` il-Casa Di Risparmio Della Repubblica di San Marino S.p.A, dan l-istess cekk ma` giex onorat u gie ritornat b`notament fuqu "Payment Countermanded – Stolen 20/12/06" ;

12. Illi tali dikjarazzjoni da parti tas-socjeta` konvenuta u cioe` li l-istess cekkijiet gew misruqa hija wahda inveritiera in kwantu kien l-istess Ferdinando Orlandi li ikkonsenja lil mandant Alfredo Leardini dan l-istess cekk ;

13. Illi meta s-socjeta` intimata giet interpellata sabiex thallas l-ammont minnha dovut, l-pozizzjoni minnha mehudha kienet li kien hemm investigazzjoni ghaddejja da parti tal-pulizija maltija u dik internazzjonali dwar fatti li sehhew fil-granet li fihom l-istess Leardini kien mar gewwa l-Casino di Venezia fejn gie allegat li xi fiches pprezentati minn diversi klijenti sabiex dawn jissarrfu ma kienux effettivament intrebhu waqt il-loghob u li kienu ser jimpenjaw ruhhom li jhallsu l-istess ammonti dovuti lil Leardini jekk jirrizulta li huwa kien estraneju ghal fatti hekk allegati ;

14. Illi fil-fatt Alfredo Leardini qatt ma nkwadra fl-investigazzjoni tal-pulizija ;

15. Illi l-agir tas-socjeta` konvenuta huwa wiehed abbuziv, illegali u jirraviza l-frawdolenti u intiz biss sabiex tevita l-obbligi legali taghha ;

16. Illi minkejja li s-socjeta` intimata, giet interpellata permezz ta` ittra ufficjali pprezentata nhar it-tmienja u ghoxrin (28) ta` Gunju tas-sena elfejn u

sebgha (2007) u debitament notifikata lill-istess socjeta` intimata (Dok AL2) sabiex thallas is-somma hekk dovuta minnha, hija baqghet inadempjenti ;

17. Illi l-imsemmi kreditu tar-rikorrent huwa cert, likwidu u ezigibbli u, sa fejn jafu l-istess rikorrenti, is-socjeta` intimata m`ghandhiex ebda difiza valida opponibbli f`din il-kawza kontra t-talba taghhom ghall-hlas ta` din is-somma ;

18. Illi ghalhekk jezistu l-elementi kollha rikjesti mill-ligi a tenur ta` l-Artikoli 167 et sequitur tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta` Malta ;

Ghaldaqstant, tghid is-socjeta` intimata ghaliex ghar-ragunijiet permessi, u prevja kull dikjarazzjoni ohra necessarja :

1. M`ghandhiex dina l-Onorabbli Qorti taghti sentenza u tilqa` t-talba tar-rikorrent bla ma tghaddi ghas-smiegh tal-kawza kif provdut fl-Artikoli 167 et sequitur tal-Kodici ta` Organizzazzjoni u Proceduri Civili (Kap.12) ; u

2. Tiddikjara lis-socjeta` intimata debitrici fil-konfront tar-rikorrent ghas-somma ta` erbghin elf Ewro ; u

3. Ghalhekk tikkundanna minnufih lis-socjeta` intimata thallas lir-rikorrenti s-somma ta` erbghin elf Ewro (40,000 Euros), dovuta kif intqal aktar il-fuq.

Bl-ispejjez inkluzi dawk ta` l-ittra ufficjali pprezentata nhar it-tmienja u ghoxrin (28) ta` Gunju tas-sena elfejn u sebgha (2007) u bl-imghaxijiet mit-tnejn (2) ta` Dicembru tas-sena elfejn u sitta (2006) sad-data tal-pagament effettiv kontra s-socjeta` intimata, li hi minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mill-atturi u l-elenku ta` dokumenti esebiti mar-rikors guramentat.

Rat in-nota li l-kumpannija konvenuta pprezentat fl-4 ta` Dicembru 2009 a tenur tal-Art 170(1) tal-Kap 12.

Rat id-digriet li tat fl-udjenza tas-7 ta` Dicembru 2009, fejn wara li l-kumpannija konvenuta wriet li kellha eccezzjonijiet *prima facie*, fil-ligi jew fil-fatt, xi jgib kontra l-meritu tal-azzjoni attrici, il-Qorti tat zmien ghoxrin jum lill-kumpannija konvenuta sabiex tipprezenta risposta guramentata.

Rat ir-risposta guramentata prezentata fit-28 ta` Dicembru 2009 li taqra hekk –

1. Illi t-talbiet numru tnejn (2) u tlieta (3) tar-rikors promotur ghandhom jigu michuda bl-ispejjez stante li l-kumpannija eccipjenti m`hijiex debitrici tar-rikorrent nomine fis-somma ta` erbghin elf Ewro (€40,000), u dan kif ser jigi ppruvat matul il-prosegwiment tal-kawza ;

2. Illi fil-fatt, ir-rikorrent nomine kien jifforma parti minn grupp ta` laghaba li pprova jirraggira lill-kumpannija eccipjenti billi bis-sahha ta` bank drafts misruqin (cirka €250,000) gew akkwistati kontanti rapprezentati minn cipep tal-casino. Ir-rikorrent, flimkien ma` dawn il-laghaba l-ohra, beda jilghab gewwa sistema fejn wiehed jilghab kontra l-iehor, b`rizultat li ma kien qed isir l-ebda telf. Fl-ahhar tas-serata, l-istess laghaba, inkluz ir-rikorrent nomine, marru jsarrfu c-cipep li effettivament ma kienux rizultat ta` rebh izda kienu l-istess cipep li gew imsarrfa mill-bank drafts misruqin, biex b`hekk dawn il-flus gew mahsula ;

3. Illi in vista ta` dak appena eccepit u peress li kienu saru r-rapporti opportuni lill-Pulizija, il-kumpannija eccipjenti kienet tat struzzjonijiet lill-Bank of Valletta sabiex il-pagamenti kollha emessi lill-membri ta` dawn il-grupp jigu countermanded ;

4. Salv eccezzjonijiet ulterjuri li jistghu jinghataw waqt il-prosegwiment tal-kawza.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mill-kumpannija konvenuta.

Semghet ix-xiehda ta` Alfredo Leardini u tal-Ispettur Antonovich Muscat fl-udjenza tad-29 ta` April 2010 u rat id-dokumenti li kienu prezentati fl-udjenza.

Semghet ix-xiehda ta` Martin Bajada fl-udjenza tad-19 ta` Ottubru 2010.

Semghet ix-xiehda ta` Romuald Attard (rapprezentant tal-Bank of Valletta plc) fl-udjenza tas-16 ta` Dicembru 2010 u rat id-dokumenti li pprezenta x-xhud.

Semghet ix-xiehda ta` Fernando Orlandi fl-udjenza tad-29 ta` Novembru 2011.

Semghet ix-xiehda tal-attur noe fl-udjenza tal-14 ta` Frar 2012.

Semghet il-kontro-ezami tal-Ispettur Antonovich Muscat fl-udjenza tad-29 ta` Novembru 2012.

Rat id-digriet li tat fl-udjenza tas-16 ta` Mejju 2013 fejn ordnat lill-espert tekniku Martin Bajada sabiex ihejji u jipprezenta kopja tas-CCTV footage li kien registrat fil-Casino di Venezia l-Birgu bejn l-4.00 p.m. tal-1 ta` Dicembru 2006 u s-2.00 a.m. tat-2 ta` Dicembru 2006 fir-rigward tal-imwejjed tal-punto banca u tar-roulette u fir-rigward tar-reception area.

Rat ir-relazzjoni tal-espert tekniku flimkien mad-dokumenti annessi.

Semghet ix-xiehda ta` Martin Bajada fl-udjenza tal-20 ta` Jannar 2014 u rat id-dokument li pprezenta x-xhud.

Rat id-digriet taghha moghti fl-istess udjenza fejn, wara li d-difensuri tal-partijiet iddikjaraw illi ma kellhomx aktar provi xi jressqu, halliet il-kawza ghas-sentenza ghal-lum.

Rat l-atti l-ohra tal-kawza.

Ikkunsidrat :

II. <u>Provi</u>

<u>**Alfredo Leardini**</u> xehed li huwa gie Malta wara stedina ta` certu Cardinali cittadin Taljan li kien jorganizza vjaggi tal-loghob mhux biss lejn Malta izda anke lejn pajjizi ohra. Hu wasal Malta fit-2 ta` Dicembru 2006. Dakinhar stess ghal habta tal-4.00 p.m. mar il-Casino di Venezia biex jilghab. Qabel beda jilghab sarraf f`chips jew fish l-ekwivalenti f`liri Maltin ta` €5,000. Baqa` jilghab il-Casino sat-3.00 a.m. tat-3 ta` Dicembru 2006. Billi kien se jmur lura l-Hotel Corinthia fejn kien alloggjat, mar isarraf c-chips li kellu fil-pussess tieghu. L-ammont globali kien ilahhaq il-figura ta` €45,000. Il-kaxxiera taghtu f`kontanti l-€5,000 li kien sarraf originarjament u riedet taghtih il-bqija u cioe` €40,000 permezz ta` cheque billi fil-granet ta` qabel kellhom problemi u ma setghetx taghtih kontanti. Leardini rrifjuta. Il-kaxxiera rreferiet il-kwistjoni lid-direttur taghha Fernando Orlandi. Dan qallu li matul dik il-gimgha l-Casino kellu telf qawwi u ghalhekk kien se jaghtih *assegno circolare* ghal €40,000 li ma kien ikollu l-ebda diffikulta` li jsarraf meta jmur lura l-Italja. Kontra qalbu accetta c-cheque. Kopja tieghu huwa esebit bhala Dok AL1. Mar lura l-Italja fl-4 ta` Dicembru 2006. Meta mar il-bank tieghu go San Marino biex jiddeposita c-cheque, il-bank qallu li Dok AL1 kien cheque normali mhux *assegno circolare.* U billi kien cheque normali kien jehtieg *clearance* ta` hamsa u ghoxrin (25) jum biex jissarraf. Huwa ddepozita c-cheque fil-kont u wara gimgha mill-bank qalulu

li kien iddepozita cheque li kien misruq. Baqa` mistaghgeb b`dik l-ahbar ghax ic-cheque kien inghata lilu mill-Casino di Venezia. Minn hemm mexxa bl-avukat. Id-Dok AL4 u AL5 huma l-ittri li nkitbu. Minkejja l-intervent tal-avukat, baqa` ma thallas xejn. Hadd ma talbu jrodd ic-cheque in kwistjoni.

Ix-xhud stqarr illi huwa la qatt sema`, la qatt ra, u lanqas jaf min huma u wisq anqas kellem lil Nevio Barut, Fabio Zulian u Gaetano Calamazza.

Fil-**kontroezami**, Leardini xehed illi kien imur jilghab Venezia jilghab kull gimgha. Ikkonferma li ma kien jaf l-ebda persuna bil-kunjom Zulian. Fuq l-ajruplan minn Ruma, kien hemm persuna li kien jaf, certu Pino minn Forli (kunjomu ma jafux) li mbaghad rah il-Casino tal-Birgu. Dan Pino kien alloggjat bhalu fil-Hotel Corinthia. B`li kien gralu, ma kienx se jigi Malta biex jilghab fil-weekend ta` wara t-2 ta` Dicembru 2006. Ma jafx li kien fost lista ta` persuni li Cardinali kien se jgib Malta ghal-loghob. Mhux minnu li huwa hassar vjagg ghal Malta fil-weekend ta` wara ghaliex kienu gew arrestati xi persuni. Huwa cert li telaq minn Malta l-Hadd, u mar jiddepozita c-cheque fil-bank tieghu l-ghada t-Tnejn. Huwa laghab l-aktar il-punto banca u siegha roulette. Il-fish li nghata wara li sarraf il-flus biex jilghab kienu fish homor u tondi u ohrajn mhalltin pero` mhux plakki.

L-Ispettur Antonovich Muscat xehed illi f`Dicembru 2006 il-Casino di Venezia rrapporta lill-Pulizija li kienu prezentati lilhom cheques li kienu foloz jew misruqa pagabbli lill-kumpannija konvenuta, liema cheques intuzaw biex l-import jissarraf f`chips halli jsir loghob fil-Casino. Ic-chips issarrfu lura u l-Casino hareg win-cheques u cioe` cheques normali li huma l-prova ta` rebh. Kienu identifikati cittadini Taljani li kienu mmexxija minn cittadin mis-Slovenja jismu Nevio Barut. Ix-xhud indika l-persuni suspettati bhala nvoluti fil-misfatt u li kienu ndikati mill-Casino di Venezia. Skond il-Casino, gimgha wara sar booking ghal tlieta minn dawn il-persuni li kienu Gaetano Calamazza, Fabio Zulian u Nevio Barut. Fost il-persuni ndikati mill-Casino ma kienx inkluz Alfredo Leardini. Fil-fatt ix-xhud ma kienx jaf min huwa dan Leardini. L-ewwel darba li sema` bih kien meta kien mistoqsi dwaru waqt ix-xiehda tieghu fil-

kawza tal-lum. Il-pulizija hadet proceduri kriminali kontra Calamazza, Zulian u Barut. Fil-kors tal-investigazzjonijiet, il-Casino ma kienx indika persuni ohra li setghu kienu nvoluti ghajr dawk diga` ndikati. Fil-kors tal-proceduri kriminali kienu prezentati CCTV recordings tal-granet rappurtati mill-Casino. Ipprezenta dawn it-tapes certu Richard Vidal li kien fis-Sigurta` tal-Casino. Dawn it-tapes qatt ma kienu fil-pussess tal-pulizija. Kienu prezentati mill-ewwel mill-Casino fil-Qorti. Videotapes kien hemm b`kollox 650.

Fil-**kontroezami**, l-Ispettur Muscat xehed illi Barut ammetta l-akkuzi dedotti kontra tieghu. Xehed illi ma kien jaf lil hadd bil-kunjom Cardinali. Qal li l-procediment kontra Calamazza huwa estint ghaliex miet fil-mori tal-kawza. Wara li Barut serva l-piena ta` tliet snin prigunerija telaq minn Malta. Il-procediment illum ghadu pendenti biss kontra Zulian. Alfredo Leardini qatt ma gie nvestigat.

Bhala parti mix-xiehda tieghu, l-Ispettur Muscat ipprezenta serje ta` dokumenti (fol 30 sa fol 69).

Romuald Attard – rappresentant tal-Bank of Valletta plc – xehed dwar cheque 000092 22 828 400149722359 datat 2 ta` Dicembru 2006 rilaxxjat minn kont ta` Vittoriosa Gaming Ltd ghall-ammont ta` €40,000 a favur ta` Alfredo Leardini. Ipprezenta formola (Dok BOV1) li l-bank kien ircieva minghand Joanne Dick u Miljan Miljanic ghall-kumpannija konvenuta sabiex isir "stop payment" ta` dak ic-cheque ghax kien "stolen". Hija formola apposta li ssir meta jintilef cheque jew jigi misruq biex il-bank jaghmel "stop payment". George Decesare li kien il-manager tal-fergha tal-bank kiteb lil Bernard Storace li kien GM tal-Casino di Venezia fejn ghar-rigward tac-cheque in kwistjoni (u ohrajn bhalu) avzah li l-import tac-cheque ma kienx thallas (Dok BOV2) bil-kumment : *payment had been countermanded as cheques were reported stolen.*

Fernando Orlandi – CEO tal-kumpannija konvenuta – xehed illi c-cheque in kwistjoni kien tal-kumpannija konvenuta u kien rilaxxjat minn persuna responsabbli mill-flus kontanti. Ikkonferma li kien ircieva l-ittra a fol 14 u r-risposta tieghu a fol 16. Ic-cheque ma kienx thallas ghaliex il-kumpannija kienet garrbet frodi kbira li kienet qeghda tigi investigata mill-pulizija Maltija. Fl-1 u fit-2 ta` Dicembru 2006, Leardini u persuni ohra kienu parti minn grupp li gab Malta Carlo Cardinali biex jilghabu fil-Casino. Go Malta kien John Zarb li ha hsieb ta` kollox. Il-ftehim kien illi meta jkun hemm telf min-naha tal-laghba, nofs ir-rebh li jkun ghamel il-Casino jitwarrab biex ikopri l-ispejjez, u n-nofs l-iehor jinqasam indaqs bejn il-Casino u Cardinali. Jekk il-gjokatur jirbah, il-Casino jhallas nofs l-ispejjez u nofs ir-rebh. Fil-jiem in kwistjoni, il-Casino sab li sar rebh bi frodi kontra l-Casino meta ntuzaw *assegni circolari* biex jigu akkwistati l-fish li kienu gew misruqa fl-Italja. Fit-8 ta` Dicembru 2006, il-pulizija Maltija arrestat xi persuni. Skond ix-xhud, Leardini kellu jigi Malta fil-weekend tat-8 ta` Dicembru 2006 izda billi kienu saru l-arresti baqa` ma giex. Il-persuni li kienu arrestati u cioe` Barut, Zulian u haddiehor kellhom fuq il-persuna taghha cheques foloz ghall-ammont ta` €450,000.

Skond Orlandi, Leardini spicca nvolut ghaliex inqabad fuq il-filmati flimkien ma` siehbu li kien mieghu. Fil-fatt ma kien rebah xejn u xorta kellu chips f`idu li mar isarraf. Il-kumpannija zammet il-hlas ghaliex kienu komplici. Qal hekk a fol 164 –

Ghaliex ha nispjegalek it-teknika tal-loghba, jekk hemm ahmar u iswed, u wiehed jilghab elf fuq l-ahmar u l-iehor jilghab elf fuq l-iswed, wiehed jirbah u l-iehor jitlef, ahna ezaminajna l-loghbiet ta` dawn is-sinjuri u rajna li kienu qed jilghabu b`dan il-mod u b`hekk ma kien hemm l-ebda ammont ta` flus li gie favurina jew kontrina ghaliex dan huwa tip ta` loghba, li tigi bhal frodi ghaliex jekk tilghab fuq l-ahmar u fuq l-iswed, min jilghab fuq l-ahmar u l-ahmar johrog jirnah u min jilghab fuq l-iswed u johrog jitlef, izda jekk wiehed jaghmel is-somma ta` dak li laghbu jinduna li gew zewg. Ma rebhux u ma tilfux, fhmit. Izda jekk kellhom f`idejhom xi chips biex isarrfuhom, min fejn gew, zgur mhux xi miraklu u waqghu mis-sema, dawn ic-chips haduhom mill-kriminali l-ohra li kien hemm fis-sala ...

Orlandi jibqa` jsostni li Leardini ma gabx prova li rebah ic-chips li mar sarraf. Ghalhekk waqqfu l-pagament tac-cheque billi Leardini kien involut mal-grupp li kkommetta l-frodi.

Lix-xhud saret riferenza ghad-dokumenti a fol 36 sa fol 69. Orlandi kkonferma li Leardini ma kienx jirrizulta f`dawk id-dokumenti. Il-pulizija Maltija kellha tmexxi bl-arrest ta` Leardini fil-weekend tat-8 ta` Dicembru 2006 meta kellu jerga` jigi Malta biex jerga` jilghab.

L-attur noe xehed illi habib tieghu Taljan certu Cardinale qallu li zewg Taljani Leardini u Simone kienu gejjin Malta biex jilghabu l-Casino di Venezia. Lil dawn ma kienx jafhom. Dahal fix-xena biss meta c-cheque bil-hlas tar-rebh ma kienx onorat u Cardinale talbu jsib avukati biex issir kawza kontra l-Casino. Qabel ma rtira, ix-xoghol tieghu kien li jorganizza zjajjar minn gruppi ta` laghba go casinos fis-Slovenja. Il-persuni kienu jkun ta` nazzjonalita` diversa pero` mhux cittadini Taljani.

Av. Martin Bajada xehed li huwa kien inhatar bhala espert mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja fil-kumpilazzjoni kontra Fabio Zulian u ohrajn. L-inkariku tieghu kien kongunt ma` espert iehor jismu Jason Holder sabiex jaraw madwar tlitt mitt (300) video casettes tal-Casino di Venezia u jistabilixxu l-movimenti ta` certa persuni. Kienu recordings mifruxa fuq tliet weekends tal-imwejjed u ta` li jkun ghaddej fil-Casino. Il-Casino kellu tmenin (80) camera b`kollox. L-inkariku li kien inghata mill-Qorti kien cirkoskritt ghall-akkuzati Barut, Calamazza u Zulian. Huwa baqa` ma pprezentax relazzjoni fil-kawza. Kull persuna li tidhol fil-Casino jittiehed ritratt taghha. Fil-kawza kienu prezentati ritratti ta` xi persuni mill-Casino di Venezia.

Ix-xhud ipprezenta fl-atti ta` din il-kawza kopja digitali tas-CCTV footage tal-Casino di Venezia tat-2 u t-3 ta` Dicembru 2006 bejn l-4.00 p.m. u s-2.00 a.m.

Ipprezentahom fil-kwadru ta` relazzjoni spjegattiva. Dr Bajada jghid li huwa gabar 579 –il VHS cassettes minn ghadd originali ta` 680 li kienu gew esebiti minn Richard Vidal fl-atti tal-kumpilazzjoni. Minnhom 101 instabu nieqsa. In-nieqsa kienu ghand espert iehor tal-Qorti li telaq minn Malta u hadhom mieghu.

Huwa ta dettalji li x`qed juri dak li pprezenta. In partikolari dwar Alfredo Leardini li huwa relatat ma` Dok RV4 xehed hekk anke in relazzjoni ma` li kien xehed Richard Vidal –

juri Leardini Alfredo Saturday 2 ta` Dicembru 2006 bejn 16.29 u 05.10 jigifieri sal-ghada, skond hu fuq liema mwejjed rah meta ra s-CCTVs u kemm rebah. U fil-fatt qed ighid hawn lista shiha meta kien fuq il-Punto Banco l-iktar li rebah u kien fuq xi mwejjed tar-roulette fejn rebah xi ammonti zghar. Skont huma t-total li rebah kien Lm 5,370.

Ix-xhud sostna li Alfredo Leardini ma jiffigurax fil-proceduri kriminali pendenti.

Ikkunsidrat :

III. <u>Risultanzi</u>

Il-Qorti tibda billi tirrileva li f`kawza ta` din ix-xorta fejn il-kredibilita` u l-veracita` tal-provi huma determinanti, hija trid tfittex li toqghod fuq l-ahjar prova, u tmur ghall-provi sekondarji biss meta tal-ewwel ma jkunux disponibbli.

Fis-sentenza taghha tas-26 ta` Settembru 2013 fil-kawza "**Chef Choice Limited vs Raymond Galea et**" (mhux appellata), din il-Qorti (**PA/JRM**) fis-sentenza taghha kellha l-okkazjoni tidhol f`dettall dwar kif ghandu jigi trattat l-oneru tal-prova. Hija l-fehma ta` din il-Qorti illi l-linji ta` hsieb li kienu traccjati f`dik is-sentenza jimmeritaw riferenza konsiderata u partikolari ghall-fini tad-decizjoni tal-lum.

Bosta kienu il-principji li ttrattat il-Qorti f`dik id-decizjoni u li din il-Qorti tghid li huma **rilevanti** ghall-kawza tal-lum. Fost hwejjeg ohra, il-Qorti hemm qalet hekk –

… Illi l-Qorti tqis li, ghalkemm il-grad ta' prova fil-procediment civili m'huwiex wiehed tassattiv daqs dak mistenni fil-procediment kriminali, b'daqshekk ma jfissirx li l-provi mressqa jridu jkunu anqas b'sahhithom. Il-prova mistennija fil-qasam tal-procediment civili ma tistax tkun semplici supposizzjoni, suspett jew kongettura, imma prova li tikkonvinci lil min irid jaghmel gudizzju. Izda f'kazijiet mibnija fuq id-delitt jew il-kwazi-delitt, l-aktar meta jkun hemm imdahhal xi eghmil tal-qerq tal-parti mharrka huwa ammess li "f'kawza civili d-dolo jista' jigi stabbilit anke permezz ta' presunzjonijiet u ndizji, purke' s'intendi jkunu serji, precizi u konkordanti, b'tali mod li ma jhallu l-ebda dubju f'min hu msejjah biex jiggudika" (ara - P.A. PS - Emanuel Ciantar vs David Curmi et - konfermata mill-Qorti tal-Appell fid-19.6.2006).

Illi minbarra dan, il-parti attrici ghandha l-obbligu li tipprova kif imiss il-premessi ghat-talbiet taghha b'mod li, jekk tonqos li taghmel dan, iwassal ghall-helsien tal-parti mharrka (ara - App. Inf. - JSP - 12.1.2001 - Hans J. Link et vs Raymond Mercieca). Il-fatt li l-parti mharrka tkun ressqet verzjoni li ma taqbilx ma' dik imressqa mill-parti attrici ma jfissirx li l-parti attrici tkun naqset minn dan l-obbligu, ghaliex jekk kemm-il darba l-provi cirkostanzjali, materjali jew fattwali jaghtu piz lil dik il-verzjoni tal-parti attrici, l-Qorti tista' taghzel li toqghod fuqha u twarrab il-verzjoni tal-parti mharrka. Min-naha l-ohra, il-fatt li l-parti mharrka ma tressaqx provi tajba jew ma tressaq provi xejn kontra l-pretensjonijiet tal-parti attrici, ma jehlisx lil din milli tipprova kif imiss l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet taghha (ara - App. Inf. PS - 7.5.2010 - Emanuel Ellul et vs Anthony Busuttil)

Illi huwa ghalhekk li l-ligi torbot lill-parti f'kawza li tipprova dak li tallega (ara l-Art. 562 tal-Kap 12) u li taghmel dan billi tressaq l-ahjar prova (Art. 559 tal-Kap 12).

… Izda dak li jghodd f'kawza m'huwiex l-ghadd tax-xhieda mressqa ghaliex "il-fatt li xhieda jkunu gew prodotti minn parti partikolari f'kawza ... certament ma jfissirx li l-Qorti hija marbuta li temmen b'ghajnejha maghluqa, jew li temmen aktar, dak kollu li dawn ix-xhieda jghidu 'favur' il-parti. Fuq kollox, ix-xhud ma jigix prodott biex jixhed 'favur' parti jew 'kontra' ohra, imma jigi prodott biex jghid il-verita`, il-verita` kollha, u xejn anqas minn dik il-verita` kollha" (ara - App. Civ. 19.6.2006 - Emanuel Ciantar vs David Curmi et)

Illi l-Qorti tqis li, izda, bhal ma jigri f'kazijiet bhal dawn, il-verzjonijiet tal-partijiet u ta' dawk li setghu nvoluti maghhom ikunu tabilfors mizghuda b'doza qawwija ta' apprezzament suggettiv ta' dak li jkun gara. Il-Qorti tifhem li kull parti jkollha t-tendenza li tpingi lilha nnifisha bhala l-vittma u l-parti l-ohra bhala l-hatja, u dan jghodd ukoll ghall-verzjonijiet li jaghtu dawk il-persuni l-ohrajn li jkunu b'xi mod involuti fl-episodju. Huwa d-dmir tal-Qorti li tgharbel minn fost dawn il-verzjonijiet kollha u minn provi indipendenti li jistghu jirrizultaw il-fatti essenzjali li jistghu jghinuha tasal biex issib x'kien li tassew gara u kif imxew l-affarijiet ;

Illi l-Qorti tifhem li, fil-kamp civili, il-piz probatorju m'huwiex dak ta' provi lil hinn mid-dubju ragonevoli (ara App. Inf. PS - 7.5.2010 - Emanuel Ellul et vs Anthony Busuttil). Izda fejn ikun hemm verzjonijiet li dijametrikament ma jaqblux, u li t-tnejn jistghu jkunu plawsibbli, il-principju ghandu jkun li tkun favorita t-tezi tal-parti li kontra taghha tkun saret l-allegazzjoni (ara - P.A. NC - 28.4.2004 - Frank Giordmaina Medici et vs William Rizzo et). Ladarba min kellu l-obbligu li jipprova dak li jallega ma jsehhlux iwettaq dan, il-parti l-ohra m'ghandhiex tbati tali nuqqas u dan bi qbil mal-principju li actore non probante reus absolvitur (ara P.A. LFS - 18.5.2009 - Col. Gustav Caruana noe et vs Air Supplies and Catering Co. Ltd.) Min-naha l-ohra, mhux kull konflitt ta' prova jew kontradizzjoni ghandha twassal lil Qorti biex ma tasalx ghal decizjoni jew li jkollha ddur fuq il-principju li ghadu kemm issemma. Dan ghaliex, fil-qasam tal-azzjoni civili, l-kriterju li jwassal ghall-konvinciment tal-gudikant ghandu jkun li l-verzjoni tinstab li tkun wahda li l-Qorti tista' toqghod fuqha u li tkun

tirrizulta bis-sahha ta' xi wahda mill-ghodda procedurali li l-ligi tippermetti fil-process probatorju (ara - App. Civ. 19.6.2006 - Emanuel Ciantar vs David Curmi noe). Fit-twettiq ta' ezercizzju bhal dak, il-Qorti hija marbuta biss li taghti motivazzjoni kongruwa li tixhed ir-ragunijiet u l-kriterju tal-hsieb li hija tkun haddmet biex tasal ghall-fehmiet taghha ta' gudizzju fuq il-kwestjoni mressqa quddiemha (ara - App. Inf. 9.1.2008 - Anthony Mifsud et vs Victor Calleja et)

Fil-kwadru tal-insenjamenti li johorgu minn din is-sentenza, din il-Qorti taghmel dawn l-osservazzjonijiet dwar il-provi li tressqu fil-kawza tal-lum –

1) Irrizulta li Alfredo Leardini – mandant tal-attur noe - gie Malta biex jilghab il-Casino di Venezia fix-Xatt tal-Birgu fit-2 ta` Dicembru 2006. Mar il-Casino ghal habta tal-4.00 p.m. u hareg ghal habta tat-3 ta` Dicembru 2006. Baqa` fil-Casino matul dawk is-sighat kollha. Laghab fuq il-punto banca u r-roulette. Dok RV4 jirregistra l-loghob ta` Leardini bejn il-4.54 p.m. tat-2 ta` Dicembru 2006 u l-4.44 a.m. tat-3 ta` Dicembru 2006.

2) Mhuwiex kontestat bi provi kuntrarji dak illi xehed Leardini illi qabel beda jilghab huwa sarraf f`chips l-ekwivalenti f`Liri Malin ta` €5,000.

3) L-allegazzjoni ta` Fernando Orlandi mill-kumpannija konvenuta hija illi Leardini kien involuti f`hasil ta` flus ghaliex b`komplicita` ma` haddiehor laghab b`mod illi la rebah u lanqas tilef eppure kellu fil-pussess tieghu chips ghal ammont komplessiv ta` €45,000. Din l-allegazzjoni hija kontestata ghal kollox minn Leardini u kontestata parzjalment mill-esercizzju kondott mill-Av. Martin Bajada fuq l-iskorta ta` dak li kien xehed Richard Vidal fil-kumpilazzjoni kontra Zulian/Barut/Calamazza u cioe` li fil-perijodu li dam il-Casino, Leardini rebah Lm5,370. Mela l-fatti ma humiex kif jallega Orlandi li kienu.

4) Il-Qorti trid tirrileva wkoll illi kien hemm 101 VHS cassettes nieqsa li fihom seta` jidher Leardini u li ma kienux disponibbli ghall-analizi ta` Dr Bajada.

5) Jibqa` l-fatt li Leardini kellu chips ghall-ammont ta` €45,000. U jirrizulta li l-Casino hallsu taghhom. Certament il-Casino rrikonoxxa l-pagament bic-cheque li hareg fit-2 ta` Dicembru 2006 ghall-ammont ta` €40,000. Leardini jsostni li l-€5,000 hadhom cash. Il-kumpannija ma gabet l-ebda xhud ta` kif sar il-pagament li Leardini halef li rcieva anke sabiex tikkontradici dak li kien qieghed isostni.

6) Jirrizulta li l-€40,000 import tac-cheque baqghu ma thallsux ghaliex il-Bank of Valletta plc ghamel "stop payment" tac-cheque wara talba tal-kumpannija konvenuta. Ir-raguni moghtija ghall-"stop payment" kienet li c-cheque kien misruq. Il-provi juru li mhux hekk kien il-kaz. L-"stop payment" sar ghaliex il-kumpannija konvenuta allegat frodi. Allura jekk frodi kienet, ghala ma kienx hekk indikat lill-bank ? U kien asserit fatt li ma kienx minnu. Infatti ma rrizultax li c-cheque kien misruq ; anzi l-kumpannija konvenuta hallset lura c-chips li taha lura Leardini b`cheque li harget hija stess.

7) Ma tezistix il-prova li Leardini kien komplici f`hasil ta` flus ma` Zulian/Barut/Calamazza. Lanqas wara li sar l-"stop payment", il-Casino di Venezia ma ghamel l-ebda kwerela kontra Leardini. Sahansitra l-pulizija lanqas biss kienet taf bih ghaliex ma kellhiex rapport jew ilment dwaru. Sahansitra wkoll Leardini kien prezenti Malta ghall-kawza tal-lum aktar minn darba u la kien interrogat mill-pulizija u wisq anqas arrestat jew mixli b`xi haga. Addirittura xehed fl-istess udjenza li fiha xehed l-Ispettur Antonvich Muscat li investiga mill-bidu sal-ahhar il-kwistjoni kollha.

8) Leardini cahad li l-weekend tat-8 ta` Dicembru 2006 kellu jerga` lura Malta biex jerga` jilghab il-Casino di Venezia. Ghalkemm dan tal-ahhar isostni li kellu booking ma ngabet l-ebda prova li hekk kien il-kaz. Isem Leardini ma kienx indikat mill-kumpannija konvenuta lill-pulizija. Lanqas ma jirrizulta fid-dokumenti li kienu esebiti mill-Ispettur Muscat a fol 36 sa fol 69.

9) Baqghet sorpriza l-Qorti kif il-kumpannija konvenuta ma ressqitx bhala xhud taghha lill-ufficjal tas-sigurta` Richard Vidal. Ir-rizultat ta` din l-assenza taghti sahha lill-verzjoni tal-attur noe mhux lill-allegazzjoni tal-kumpannija konvenuta.

10) Mix-xiehda ta` Orlandi l-Qorti tiehu l-impressjoni li dan ried iqieghed lil kulhadd inkluz lil Leardini f`borma wahda. Ir-rakkont tieghu huwa kostallat b`allegazzjonijiet mhux provi. Kontra Leardini seta` kellu suspetti minhabba s-somma qawwija li kienet tidher li rebah izda s-suspetti wahedhom minghajr l-icken ness ippruvat bejn Leardini u Zulian/Barut/Calamazza b`mod ma jiggustifika l-"stop payment" tac-cheque. Tibqa` ferma l-fehma ta` din il-Qorti meta tqis illi l-kumpannija konvenuta bejn l-2006 sal-lum baqghet ma ghamlet l-ebda rapport jew kwerela kontra Leardini tant li l-pulizija ma kellha l-ebda hjiel dwaru. L-allegazzjonijiet ta` Orlandi jaqghu kontra l-piz tal-provi li gab Leardini fil-kawza tal-lum anke fuq il-punt krucjali li fuqha kien ibbazata x-xiehda tieghu u cioe` li Leardini la tilef u lanqas rebah. Fil-fatt irrizultat il-prova li Leardini rebah – kif jixhdu l-cassettes anke jekk parzjalment.

Fis-sentenza taghha tal-24 ta` Marzu 2004 fil-kawza `**<u>Xuereb et vs Gauci et</u>**` il-Qorti ta` l-Appell Inferjuri qalet hekk *inter alia* –

… il-Qorti ghandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg verzjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita` u specjalment dawk tal-konsistenza u verosimiljanza, ghandhiex teskludi lill-ohra, anke fuq il-bilanc tal-probabilitajiet u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f`kawzi civili, huma generalment sufficjenti ghall-konvinciment tal-gudikant (<u>Kollez. Vol L pII p440</u>).”

Fis-sentenza ta` din il-Qorti (**PA/PS**) tat-28 ta` April 2003 fil-kawza "**Ciantar vs Curmi noe**" ipprecizat hekk *inter alia* –

Fil-kamp civili ghal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kriterju ma huwiex dak jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjonijiet forniti lilu imma jekk dawn l-istess spjegazzjonijiet humiex, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, verosimili. Dan fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, sostrat baziku ta` azzjoni civili, in kwantu huma dawn, flimkien mal-proponderanza tal-provi, generalment bastanti ghall-konvinciment. Ghax kif inhu pacifikament akkolt, ic-certezza morali hi ndotta mill-preponderanza tal-probabilitajiet. Dan ghad-differenza ta` dak li japplika fil-kamp kriminali fejn il-htija trid tirrizulta minghajr ma thalli dubju ragjonevoli. (Vol. XXXVI P I p 319)

Komfortata b`dawn l-insenjamenti, hija l-fehma konsiderata ta` din il-Qorti illi l-attur noe pprova l-kaz tieghu sal-grad rikjest mil-ligi.

L-ahhar kelma : l-attur talab il-hlas tal-imghax legali b`effett mit-2 ta` Dicembru 2006 li hija d-data tac-cheque. Din il-Qorti ma taqbilx. Dan tal-lum huwa dejn civili mhux dejn kummercjali u kwindi ghandu jiddekorri mid-data tan-notifika tal-ittra ufficjali tat-28 ta` Gunju 2007 u cioe` l-4 ta` Lulju 2007 (ara fol 10 u tergo).

Decide

Ghar-ragunijiet kollha premessi, il-Qorti qeghda taqta` u tiddeciedi din il-kawza billi –

Tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tal-ewwel talba attrici.

Tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-kumpannija konvenuta.

Tilqa` t-tieni talba attrici.

Tilqa` t-tielet talba tal-attur noe u tikkundanna lill-kumpannija konvenuta sabiex thallas lill-attur noe s-somma ta` erbghin elf Ewro (€40,000) bl-imghax legali b`effett mill-4 ta` Lulju 2007 sad-data tal-effettiv pagament.

Tikkundanna lill-kumpannija konvenuta sabiex thallas l-ispejjez kollha ta` din il-kawza komprizi dawk tal-ittra ufficjali tat-28 ta` Gunju 2007.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------